books2ebooks.eu

Ålund, Paulus

Paul Ålunds memoarer och Augustin Petterssons kärleksäfventyr.

Sundsvall : Förf:n
1897

e-böcker från ditt bibliotek av
eBooks on Demand

digitaliserad av
Kungliga Biblioteket
National Library of Sweden

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök*: Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra*: Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via http://books2ebooks.eulla boken.

- http://search.books2ebooks.eu/

Folkliv.
Biogr.
(Bu)
0

PAUL ÅLUNDS MEMOARER

OCH

AUGUSTIN PETTERSSONS KÄRLEKSÄFVENTYR.

Eftertryck förbjudes.

Säljes till förmån för PAULUS ÅLUND.

Pris 50 öre.

Företal.

Mitt ärade herrskap!

Länge och af många har jag haft uppmaningar att nedskrifva mina memoarer, och att deri särskildt beröra min stora rättegång emot min gamle gode vän Augustin Pettersson i Backås.

Dels för att tillmötesgå dessa önskningar och dels i ännu högre grad, för att lemna den goda allmänheten tillfälle att understödja en i ekonomiskt hänseende mindre väl lottad man, en sådan som jag är, har jag nedskrifvit denna lilla broschyr, förvissad som jag är, att den skall gifva Eder ett godt nöje och på samma gång lända mig till reel nytta. Jag gissar mer än väl, att mången af Eder skall komma att tycka, att jag mer än mycket berömt mig sjelf och mina verk, men I skolen jemväl betänka, att jag och mina gerningar sannerligen också äro värda mycket beröm.

Fjäl & Näset i December 1896.

Vördsammast

Paulus Ålund.

Kungl. biblioteket
0 0000 000077160

Säll den man, som hafver en god hustru; hon gör hans dagars tal dubbelt.

Syrack.

Då jag nu står vid snögränsen af min lefnad, torde det icke få anses förmätet af mig att — likt andre ryktbare och store män — lemna efterverlden kännedom om — åtminstone en del af de storverk, som blifvit utförda af mig under min skiftesrika lefnad.

Jag är född af fattiga föräldrar i Stigsjö församling 1823. I mina barnaår närdes jag af barkbröd, som, isynnerhet vid den tiden, utgjorde fattigmannens dagliga kost. Min faders bostad bestod af ett rum och förstuga. Genom tak och väggar kunde regn, blåst och kyla passera utan synnerligt hinder, men den var likväl för oss så kär, att ingen i familjen skulle hafva utbytt densamma emot slottets strålande gemak.

Min fader var till yrket smed — en på sin tid mycket skicklig sådan — och min moder var ovanligt kunnig i att spinna och väfva.

Min fader stod från arla morgonstund till sena qvällen vid sin härd och sitt städ och arbetade så att svettdropparne, den ene efter den andre i tätt följd, tillrade ned öfver hans fårade panna. Lika träget satt jemväl min moder vid sitt arbete.

Det behöfdes också sannerligen för mina kära föräldrar att lägga all fliten till för att försörja sig sjelfva och sina tolf barn. — Vi voro nemligen så många syskon.

Genom de upprepade krig, hvari landet under 1700-talet och i början af detta århundrade varit inveckladt, hade fosterlandets söner nödgats öfva sig i krigets idrotter mera än i de göromål, som äro nödvändiga för jordbrukets uppblomstring. Bondens teg låg förty ofta oplöjd och saknade meràndels erforderligt djupa diken, i följd hvaraf missväxtår ofta inträffade i vårt kära fosterland; och då den storslagna industri, som i våra norrländska bygder numera uppblomstrat, ännu låg i sin linda,

kunde derifrån icke särdeles många få sin bergning. Ej under då, att fattigmans barn — en klass till hvilken jag, såsom ofvan nämnts, hörde — ofta fingo nöja sig af det bröd, som bereddes af furans bark.

Om ej denna kost alltid gifver den kraftigaste näring i kroppen, så danas likväl ofta deraf personer med fast vilja och orubblig karaktär samt framförallt med en innerlig kärlek till fädernebygden.

Under mina barnaår stod lifsmedlen mycket högre i pris än under nuvarande tid — ehuru penningen då hade ett ojemförligt högre värde än nu. En tunna korn — ortens hufvudsäde — betalades då sällan lägre än 16 kronor, men mången gång betingade den ända till 25 à 30 kronor, och alla andra förnödenhetsvaror ställde sig i förhållande derefter.

Arbetskraften köptes deremot för en ringa penning. Ett dagsverke betalades i slotte- och skördetid högst med 14 skilling Riksmynt, om karlen var en ytterst styf arbetare, eljest fick han nöja sig med 8 skilling. Fruntimmer fingo vida lägre ersättning för sitt arbete.

Att under sådana förhållanden föda och fostra tolf barn kan förty knappast någon af den nu arbetande befolkningen — åtminstone här på orten — ens göra sig en föreställning om.

Till denna barndomens tid — som, hvad det lekamliga underhållet beträffar, i synnerhet efter nutidens fordringar, icke utgjordes af några egentliga sötebrödsdagar, återgår min tanke ändock så ofta och så gerna. Och orsaken härtill är att finna i den outtömliga kärlek för sina barn, som rå rikligt utströmmade från mina älskade föräldrar och visade sig, utom i allt annat, i de otroligaste umbäranden för egen del för att kunna stilla vår hunger och i öfrigt skydda oss — så godt sig göra lät — för fattigmannens all annan nöd och elände.

Jag uppfostrades i föräldrahemmet intill dess jag fyllt 15 år och derunder hade jag fått mottaga nödiga kunskaper i religionens sanningar och om hvad till en god medborgares pligter hörer. Denna undervisning meddelades icke fullt efter de metoder, som i skolorna nu förtiden användas och schemat derför uppställdes ingalunda af något lärarekollegium, skolråd eller af någon folkskollärare, ej heller var den fotad på något egentligt

kunskapsunderlägg *om* den vägdes på lärdomens våg; men den var i alla fall mycket ändamålsenlig för utbildning af goda medborgare, trogna undersåtar och framför allt tjenade till god ledning för ett sant ödmjukt lefverne, och den meddelades med sådant lyse och värme samt med ett intresse, som ingen annan lärare än en moder kan göra.

Till de yttre medlen för denna undervisning hörde, å ena sidan en liten respektingifvande karbas — i perspektiv uppe på murkransen — *om* tilläfventyrs, hvilket nog ibland hände, fliten och den goda viljan hos lärjungen kunde tryta, och å den andra bestod i en svag förhoppning om belöning af — Tuppen, i form af en liten socker- eller skorpbit, en pannkaka (icke tillredd af hvetmjöl, ty sådant Gudslån fans aldrig i huset) och någon enda gång, då fliten flödade öfver och Tuppen dertill kunde lockas, af en karamell eller en del deraf.

Läromästaren var ingen mindre än min kära moder — och platsen för undervisningen var den lilla pallen, som ställdes bredvid spinnrocken, hvilken samtidigt flitigt — för sitt ändamål — brukades af den alvarliga men hjertegoda lärarinnan.

Läroämnet var kristendom och de använda läroböckerna voro: Abc-boken, katekesen, bibeln och psalmboken. Någon vidare undervisning i svenska erhölls icke ("modersmålet" lärde jag mig vid 2—3 års ålder) lika litet som i franska, tyska och engelska, ej heller i historia, geografi, geometri, aritmetik, fysik eller naturalhistoria — de döda språken skola vi icke nämna — och i välskrifning och teckning gjordes knappast några andra försök än att jag hjelpligt undervisades i konsten att teckna min älskade faders vördnadsvärda — bomärke.

Men kunde den tidens allmogemän icke teckna sina egna namn, så hade de ännu mindre lärt sig den fula och *i bland* riskabla ovanan att efterhärma andras namnteckningar.

Det är endast att tillskrifva den ovanligt medfödda begåfningen hos mig som gjort att jag nu kan skrifva och författa någorlunda hjelpligt, utom att jag satt mig in i allting annat — i arkitektur och byggnadskonst icke minst. Många stenkällare har jag byggt, deraf ej så få stå ännu! och otaliga brunnar har jag gräft, deraf flera gifvit vatten! hvarjemte jag uppsatt ett stort antal milstolpar, sorgliga i åminnelse, från Weidenhielms

och Anderbergs dagar. Men så hafva de också ramlat nästan hvar enda en.

Men mera om mina större bedrifter längre fram; jag ber nu att få återföra läsaren till den tid då jag lemnade föräldrahemmet.

Jag kom ut på egen hand, först såsom drängpojke hos åtskilliga hemmansegare, der min lott var att arbeta mer än krafterna medgåfvo och dertill ofta frysa och svälta. Sedan fick jag anställning vid Åvike bruk såsom arbetare och der vistades jag några år. Min lefnadsställning förbättrades derunder betydligt, så att barkbrödet på mitt bord fick lemna rum för bröd af korn och kärna.

* * *

Vid 21 års ålder träffades mitt hjerta af en älskogspil, ditslungad af den hand, som sedan intill dessa dagar varit ett för mig alldeles oumbärligt stöd. Jag friade då till min nuvarande hustru, fick ja — och vi förlofvade oss — icke på det sätt, som nu sker — genom att vexla ringar och utskicka förlofningskort till kände och okände — utan medelst afgifvande af heliga och orubbliga löften, visserligen emellan fyra ögon, men tillförlitligare än dem, som nu mången gång gifvas i vittnens närvaro. Förlofningstiden fortgick ett par år, hvarefter hon och jag beslöto att med kyrkans insegel bekräfta de gifna äktenskapslöftena. Åtföljd af min fästmös giftoman infann jag mig hos presten i den församling, der min fästmö var kyrkoskrifven, för att erhålla lysning till äktenskapet. Vid denna tid fanns emellertid i församlingen en prestman, K—dt (sedermera prost i Jemtland, der han för sedlighetsbrott (!) afsattes). Vi framstälde till honom vår begäran om lysning, men vägrades sådan. Han hade nämligen, på sqvallerväg, erhållit kännedom om, att min tilltänkta brud, något för tidigt läppjat på äktenskapets fröjdebägare. Lysning kunde derför icke meddelas, förklarade prestmannen högtidligt, förrän brudämnet inför honom gjort sin bikt och mottagit hans absolution. Då emellertid denna förklaring icke fullt öfverensstämde med min religionsåskådning, och flickan alldeles bestämdt nekade att i och för antydda ändamålet infinna sig hos presten, som för sitt stränga uppträdande var i församlingen allmänneligen fruktad, blef ingen bikt utaf.

På förslag af brukets bokhållare — hvilken jemväl var djupt intresserad i saken — vände jag mig, i anledning häraf, till ortens dåvarande länsman för att erhålla råd och undervisning om hur vi borde oss förhålla för att få äktenskapet fullbordadt. Han gaf mig det rådet att härom fråga kyrkoherden i Ljustorps Pastorat. Denne hänvisade mig till prebendiepastorn i den församling, der flickan var kyrkoskrifven, Lektor N—n i Hernösand. Sedan jag för denne sistnämnde framlagt saken och påvisat den absoluta nödvändigheten af att lysningen afkunnades redan påföljande söndag, förklarade han i synnerligt retad sinnesstämning, att han med saken ej hade det ringaste att skaffa, utan fick jag såväl som min tilltänkta hustru ställa oss till efterrättelse de föreskrifter, som lemnats af hans vice pastor. Ej nöjd med utslaget, fullföljde jag min talan, och instälde mig personligen hos stiftets vördade biskop, Franzén, för hvilken jag framlade min och framför allt min fästmös kritiska belägenhet. Biskopen var då emellertid sjuk och förklarade sig icke ega krafter att vidtaga de åtgärder som frågan kräfde och förty uppmanade mig att vända mig till konsistorium. Då jag emellertid visste att lektor N—n var konsistorie äldste ledamot, hvarest hans röst vägde tungt, ansåg jag det alldeles lönlöst att fullfölja mitt klagomål hos denna institution, utan beslöt jag i min förtviflan, ehuru det sved i hjertat, att öfverge all tanke på giftermål och — gå i kloster.

Under det dessa förtviflans tankar härjade i mitt inre, vankade jag af och an på stadens torg. Huru länge jag gick der, kan jag icke nu säga, men några timmar var det, då en liflig herre med spänstiga steg i rask takt spatserade öfver torget och gick in uti residenset. Utan att alls känna denne högreste herres person gick den tanken upp för mig — kanske han kan hjelpa oss! Lika snabbt som denna tanke flög, ilade jag efter honom, som, då han af mig upphanns, vände om och sporde:

"Hvad vill du min gosse?" derpå jag svarade:

"Gifta mig!"

"Gå då till presten!"

"Dit har jag varit, men han nekar", hvarpå jag framlade hela saken i dess vidd och företedde såväl mitt som flickans frejdebevis. Han studerade noga bevisen, hvarefter han frågade

efter anledningen till ett i flickans betyg på latinska språket inskrifvet ord, som häntydde något om för tidig kärlek. Sedan jag emellertid erkänt att jag varit orsaken dertill, förklarade han sig vilja hjelpa oss, hvarpå han gick in från förstugan, der vi stått, i en af kansliets embetslokaler, der han satte sig och nedskref ett bref till lektor N—n, det han lemnade mig, samtidigt hvarmed han yttrade:

"Jag är landshöfdingen" (den för sin stora rättrådighet allmänt älskade och fruktade Åkerman), "lyckas det icke nu för dig att få lysning, så kom åter. Ersättning för dina många besvär skall du uttaga af prebendiepastorn och vill han icke godvilligt betala dig, så lofvar jag dig äfven hjelp derutinnan". Tagande brefvet, djupt tackande den hjelpsamme höfdingen, skyndade jag till lektor N—n, till hvilken jag aflemnade detsamma. Sedan han genomläst brefvet förändrades märkbart hans min och ton. Hans stämma blef nästan smekande och han lofvade att ögonblickligen sätta sig och tillskrifva sin presterliga hjelp, förständiga honom att genast lemna lysning och tillhålla honom att för framtiden bättra sig och mera noga akta på sitt presterliga kall. Han skref också ett bref, i hvilket han inneslöt landshöfdingens nyss bekomna skrifvelse, till prestmannen och lemnade mig detta, hvarför jag frambar mitt höfliga tack, men då jag derjemte framstälde anspråk på ersättning för mina många besvär, förklarade lektorn, ehuru fortfarande mycket mild i tonen, att han icke alls ville gifva mig något derför, men sedan jag upprepat det löfte landshöfdingen jemväl härutinnan gifvit mig, lemnade han utan vidare invändning den fordrade ersättningen, samtidigt hvarmed han återtog brefvet, öppnade detsamma och deri nedskref några rader till. Hvad dessa innehöll vet jag ej, men på det åskmolnslika ansigte, som vördige lektorn derunder påtog sig, antar jag att de icke voro af den sötaste natur. Sedan fick jag åter de begge brefven med uppmaning att skyndsammast inställa mig hos prestmannen K—dt. Jag var ej osen att åtlyda denna tillsägelse, men tillfölje af vägens längd, kom jag icke fram till honom på lördagsqvällen förrän han med hela sitt hus gått till hvila. Då emellertid, som ofvan är nämndt, trängande behof gjorde det alldeles nödvändigt att lysning afkunnades dagen derpå, måste jag knacka på det fönster, hvarinom prestens

jungfru hade sin sofplats och bedja henne gå in till pastorn samt framställa min anhållan om ett samtal med honom. Flickan skyndade in till sin husbonde, men kom strax åter, väckte drängen och begge åtföljda kommo derpå till mig med hälsning från presten att genast aflägsna mig från huset, med tillägg, att derest jag icke genast aflägsnade mig, så skulle den kraftfulle drängen gifva mig nödig afbasning till dess jag skulle finna rådligt att efterkomma pastorns bestämda tillsägelse. Jag tog då fram de båda skrifvelserna och bad drängen ödmjukt att icke på mig pröfva sin styrka förrän flickan gått in med brefven och pastorn hunnit taga del deraf, då jag hoppades och förmodade att pastorn skulle finna sig manad att spara drängens krafter och låta honom åter inslumra i den sömn, hvarur han nyss onödigt blifvit väckt. Det dröjde icke heller länge förrän pastorns fru, halfklädd, inkom i köket, tillsade drängen att genast gå och lägga sig, bad mig sitta ned samt lofvade mig mat och bränvin, endast jag lugnade mig till dess pastorn hunnit kläda sig och sålunda kunde mottaga mitt besök. Jag åt och drack och sedan gick jag in till pastorn, som emottog mig mildt och vänligt, helt annorlunda än då vi sist möttes, och lysningen var redan utskrifven. Jag förehöll presten hans okristliga handlingssätt, han erkände sitt fel — bad om tillgift och förlåtelse, och vi skildes som vänner.

Vi blefvo sedan gifta — jag och fästmön nämligen — vi hafva lefvat ett lyckligt lif tillsammans och vårt äktenskap har varit välsignadt med åtta barn, hvaraf fem ännu lefva.

Jag har nog länge uppehållit mig med interiörerna för mitt giftermål, men de hafva, tyckes mig, varit af sådan beskaffenhet, att jag icke kunnat med tystnad förbigå desamma.

Efter mitt giftermål fortsatte jag mitt arbete vid Åvike bruk såsom förut i 2:ne år.

Sedan dess skaffade jag mig jordbruk i skilda delar såväl i Ångermanland som i Medelpad, hvilka jag vexelvis innehaft, än med full eganderätt och än som arrendator, till dess jag för 32 år sedan fick emottaga en torplägenhet i Näset af den beryktade Simon Söderholm i Sörkrånge.

Under några år förrän jag kom till Näset hemsöktes jag af motgångar och olyckor, detta i förening med barnskarans

hastiga tillväxt, gjorde att jag icka kunde genast på förfallodagen infria en liten skuld, som jag hade till en numera afliden hård affärsman i Hernösand. Härför blef jag satt på "Bysis". I bysättningshäktet kom jag att bo tillsammana med en på sin tid framstående grosshandlare W—ge, för hvilken det dåmera gått så på sned, att han blifvit straffad för bedrägeri i konkurs. Han lärde mig sättet att komma ut.

"Gör konkurs", sade han, "och du är fri, men gif upp *allt* hvad du eger, så du icke får dela min lott". Detta var för mig lättare än han trodde, ty jag egde *då intet* af denna verldens goda.

Sedan konkursen öfverstökats, hvilket var ett mycket lätt bestyr, kom jag till Näset, der jag sedan bott och såsom nämndt innehaft en liten lägenhet, som bidragit till mitt och min familjs nödtorftiga uppehälle.

Af nutidens lyten är intet som så plågat mig som lyx och yttre prål.

Jag är inget "Norrbrolejon" eller någon annan "Grilljanne" — fast nog har jag mina förutsättningar derför, t. ex. mitt fördelaktiga utseende och min nobla hållning se'n — men si jag har varit en ytterst sträng hushållare — och min karakter för öfrigt ligger icke alls åt det hållet.

Jag har under min långa lefnad alltid konseqvent afhållit mig från allt som kunnat hänföras under rubriken lyx. Men oaktadt all min äflan och flit att härutinnan visa min samtid ett absolut godt föredöme, har likväl hos såväl öfver- som underklassen ett allt mer öfverhandtagande öfverflödigt lefnadssätt börjat blifva allmänt — icke allenast uti det som till det lekamliga uppehället närmast hörer, såsom kläder, mat och dryck — utan jemväl i hvad det afser den stora benägenheten att i hemmen lysa mera än hvad huset förmår.

Jag anser att hvar och en menniska bör strängt lefva efter sitt stånd och vilkor. Att så icke sker nu för tiden ligger så i öppen dag, att det är öfverflödigt att här närmare påvisa detsamma.

Emellertid har jag, som sagdt, härutinnan gjort hvad göras kan och i mensklig förmåga står. På mitt bord har aldrig funnits sköldpaddssoppa, ostron, ragout på björn, svin, kalf eller

hare, soufféer, geléer och crémeer eller dylikt, men deremot har jag — åtminstone på senare tid — sällan saknat stekt strömming och potatis samt gröt och mjölk. Slarfsylta har deremot hört till mina högtidsrätter.

Drufvans glödande safter från våra sydliga länder ha icke smakat mig synnerligt väl, men deremot har jag aldrig, tyvärr, varit någon egentlig föraktare af den välsmakande nektar, som på distilatorisk väg — dock icke efter Smidtens berömda metod — frampressats ur den inhemska — potatisen, äfven der denna näktar blifvit af andra inhemska ämnen uppblandad, så att den benämts Liberté, kalabria eller körsbärsvin.

Min garderob har aldrig besvärats af frack, schacet, redingote, ullster, bäver-, utter-, hiller, bisam- eller vargskinnspels — åtminstone då de varit nykomna från skräddaren — men mången, något sliten paletå, bonjour, väst och byxor hafva förärats mig af mina mycket goda vänner bland landshöfdingar, disponenter, brukspatroner, kronofogdar, länsmän, grosshandlare, inspektorer, kassörer och bokhållare m. fl. — och dessa kläder har jag så länge begagnat, att de icke haft särdeles högt värde då jag aflagt dem.

Jag fruktar här den beskyllningen, att jag mer än lofligt sökt skryta med mina bekanta, men jag kan i så fall lugna eder med den upprigtiga bekännelsen att jag haft ändå flera vänner, hvilka icke just varit att skryta utaf.

Tänk om alla mina jemlikar ibland såväl öfver- som underklassen ville i försakelser och umbäranden — och jemväl i alla andra hänseenden, men det är nog väl mycket begärt — söka likna mig, huru oerhörd stor nationalförmögenhet skulle icke derigenom inom kort tid uppstå, hälst om rusdrycksförbud (utan folkomröstning) infördes. Då skulle tullar på lifs- och andra förnödenheter icke behöfva tillgripas.

Jag hör mer än väl Eder anmärkning: Hvarför har du, som lefvat ett sådant försakelsens lif, icke sjelf blifvit förmögen?

Jo jag har fostrat 14 barn till nyttiga samhällsmedlemmar och dessa hafva ifrigt arbetat emot min allvarliga sträfvan att blifva millionär — och de hafva härutinnan sannerligen mer än väl lyckats.

* * *

År 1856, då jag egde en liten hemmansdel i Bye, Hässjö socken, inträffade, såsom mina ärade läsare torde hafva sig bekant, här i Norrland ett mycket hårdt missväxtår, *allt* frös bort och invånarne i hela länet måste få sina nödvändiga matvaror från utlandet och från sydligare delar af vårt land.

Jag reste på hösten samma år till Hernösand för att för några af mig, med svett och möda sammanskrapade styfrar inköpa ett litet mjölförråd för min familjs uppehälle. Jag vände mig då till stadens handlande, men *alla* voro de utan kornmjöl men deremot hade de något hvetemjöl och s. k. "ryska mattor", dock icke på långt när till så stor myckenhet som behofvet kräfde. Inseende den stora fara länets invånare komme att sväfva i, om icke kraftiga åtgärder genast vidtogos, i och för anskaffande af erforderliga matvaror, innan sjöfarten stängdes, beslöt jag mig för, att inför landets fader, den då regerande konung Oscar I, aflemna sannfärdig berättelse om länets nödställda belägenhet och påkalla hans konungsliga hjelp för nödens snara afhjelpande. Sedan jag förty anskaffat erforderligt prestbevis om min person, afreste jag från Hernösand med ångbåt till Stockholm. Detta var i Oktober månad.

Då jag framkommit dit vände jag mig först till min gamle hjelpare, f. d. landshöfding Åkerman, som då var president, af hvilken jag erhöll nödig "edukation", huru jag borde mig skicka vid den tilltänkta audiensen hos Hans Majestät Konungen, derpå gick jag upp till Slottet och begärde audiens, hvilken också beviljades mig. Sedan jag dervid inför konungen påvisat den nöd, som förefanns inom vårt län och huru illa residensstadens affärsmän beredt sig att möta det stora behof af lifsförnödenheter, som under vinterns lopp komme att erfordras, förklarade konungen, som mottog mig mycket nådigt och uttalade sitt synnerliga välbehag öfver den energi jag visat, att oaktadt min fattigdom företaga den långa resan till hufvudstaden, för att inför Tronen nedlägga de alvarsamma bekymmer, som sannolikt förefanns hos många af hans trogna undersåter i Vesternorrlands län, att han skulle beredvilligt taga saken i sin hand.

Konungen, som genast pr telegrafisk väg lät förskaffa sig bekräftelse på mina uppgifter (i den från landshöfdingeembetet

inkomna embetsberättelsen stod det nämligen att länets invånare erhållit en god årsväxt) vidtog genast åtgärder för anskaffande af nödiga lifsmedel, som genast till kuststäderna i Norrland öfverskickades. Landshöfdingen nödgades återkalla sin berörda embetsberättelse, sedan han dessförinnan, genom utsändande af ilbud, från länsmännen förskaffat sig underrättelse om den verkliga nöden i landet.

Vid min berörda audiens hos konungen inträffade en lustig händelse, som stämde konungen i särdeles godt humör, hvilken jag här vill särskildt omnämna.

Då kammarherren ropade mitt namn och jag skulle inträda i konungens mottagningsrum — trodde en närstående ung, vacker dalkulla att det var hon som påropades, hvarför hon omedelbart före mig trängde sig genom dörren, och då hon inkom i rummet föll hon genast på knä framför konungen, så hastigt, att jag stöp och föll öfver henne. Konungen skrattade hjertligt och bad oss stiga upp, hvarefter audiensen med mig påbörjade.

Vid min återkomst till Hernösand från denna resa möttes jag af en stor del af stadens affärsmän, hvilka uttalade skarpa förebråelser, för det jag inför konungen nedsatt deras och stadens anseende.

Emellertid tillfölje af mitt energiska och kraftiga ingripande kom rikligt med mat upp till Norrland och prisen derå blefvo såsom en följd deraf moderata.

1867 hemsöktes Norrland åter af ett fruktansvärdt nödår. Då var jag också den inom Hässjö kommun ledande själen, som energiskt och kraftigt bidrog dertill, att denna socken ur nödhjelpsfonden erhöll 25 tunnor spannmål och 500 kr. i kontanter. Att detta blef till välsignelse för mången fattig behöfver jag knappt nämna.

Året derpå uppfördes i Hässjö kummun fattighus och idén dertill är min och jag var äfven då den ledande kraften i detta företag.

På sin tid — det var under år 1881 — skulle Hässjö församling uppföra en ny prestgård åt sin nykomne själasörjare. — Församlingens gamle vördade, men dåmera aflidne komminister var under hela sin långa tjenstetid i det närmaste i saknad af bostad, den han bebodde var icke stort bättre än min egen —

och jag tror att man förgäfves nu får söka bland landets prester efter någon enda som i försakelser och umbäranden kan mäta sig med honom.

Då denna nya prestgård skulle byggas var det gifvet att mitt biträde skulle påkallas. Jag måste nemligen se till, att grunden för densamma blef ordentligt gräfd och stenfoten riktigt lagd, ett arbete som jemväl delvis med min egen hand noggrant utfördes och delvis under min personliga ledning ordentligt verkställes.

Visserligen uppstod under det detta arbete pågick — tillfölje af den svarta otacksamma afunden, parad med bristande fackkunskaper hos de opåkallade och obehöriga kontrollanterna — åtskilliga onödiga tvistigheter, men jag afgick, såsom alltid, med bibehållen ära och afgjord seger — icke så alldeles inför rätta, dit dessa tvister slutligen drogos och der fru Justitia för denna *enda* gången var mig icke fullt bevågen (sannolikt hade någon fört henne bakom ljuset), men i mitt egna sjelfmedvetande, som alltid stått mig bi och städse varit orubbligt.

Några år derefter anlade samma församling en ny vacker kyrkogård (begrafningsplats), som länder till stor heder för församlingsborna och i de många kyrkostämmobesluten som föregick och låg till grund för detta arbete, tog jag en verksam del.

Saken var den, att några bland församlingens "öfverklassare" ville hafva den nya kyrkogården förlagd antingen till ett ställe i omedelbar närhet af min bostad — eller ock till Söråkers by, 8 kilometers väg från kyrkan.

Båda dessa ställen tilltalade mig icke — och icke prästerskapet heller, lyckligtvis.

Platsen i närheten af min bostad kunde jag icke gilla, emedan den låg allt för nära mitt eget hem. Si jag är mycket sällskaplig af mig och är förty gerna tillsammans med folk — som lefver — men de afdöde är jag nästan rädd för — och den andra föreslagna platsen var, enligt min åsigt, belägen allt för långt ifrån min gård och församlingens kyrka. Just derför kom den icke heller att anläggas å någon af dessa ställen, utan blef den — oaktadt de stora fyrktalen — förlagd till sin rätta plats i närheten af kyrkan.

Då den stora allmänna landsvägen byggdes genom Hässjö socken rådfrågades jag deremot icke och derför blef också denna

väganläggning så kostbar och betungande för de väghållningsskyldige, att icke något annat allmänt arbete inom kommunen hvarken förr eller senare blifvit relativt så onödigt dyrt som just detta.

Statens — eller kommunens tjenstebefattningar har jag icke någonsin sökt och kommunala förtroendeuppdrag har jag aldrig hittills emottagit — icke ens riksdagsmannakallet — ännu — fast nog ha många föreslagit mig dertill.

Huru många äro de i våra dagar som afhålla sig från äran att emottaga sådana förtroendeposter — äfven då de i det närmaste sakna alla förutsättningar för att värdigt fylla uppdraget?

Jag endast frågar.

Men deremot har jag, då kommunens intresse, som mest stått på spel, varit den som genom råd och upplysningar fått gå i spetsen samt så att säga med andans kraft taga i och föra *allt* in i de rätta hjulspåren. Alldeles som Björnstjerne Björnson är för Norska venstern har jag varit för min ort. — Fast nog är jag mycket klokare än han förstås.

Fattigmannens lott har jag allt ifrån vaggan till sena ålderdomen ständigt fått dela, dock har jag aldrig kommit i en sådan nödställd belägenhet att jag fallit det allmänna till last. — Fattigvårdsbidrag har alltid varit min fasa. Jag har det oaktadt uppfostrat 8 barn och 6 barnabarn. — Alla har jag försörjt med mitt arbete.

Jag är och har alltid varit talträngd såsom en riktig folktalare och riksdagsmanna-kandidat — utan att jag derför hållit tal eller, som jag här förut sagt, fikat efter riksdagsmannaskap. — Men jag kan äfven mol-tiga som en ny riksdagsman, icke af bristande förmåga, såsom han, utan af blygsamhet och äfven någon gång för att visa min — visdom.

Det finnes nemligen ej så få menniskor, hvilka tro att en persons stora visdom hufvudsakligen rödjer sig deri, att han ser allvarligt hemlighetsfull ut och — tiger (då det i allmänhet i sjelfva verket är en yttring af att han icke alls förstår den sak hvarom fråga är.

Detta sätt är mången gång klokt — ehuru det icke bedrager *verkligt* klokt folk. Men det finnes som bekant så många enfaldiga här i verlden och jag har funnit nödigt att äfven dessa

tillfredsställas och framförallt öfvertygas; och då har jag nödgats tillgripa det medel, som de mäktat uppfatta, oaktadt det mer än mycket kostat på mig att spela den stummes roll och se hemlighetsfull ut.

* * *

Nu till något som jag *ingalunda* vill skryta utaf, men, hvilket jag dock icke kan förtiga, för att mina läsare skola af mig få en helgjuten bild.

Jag har varit en ganska allvarlig och ifrig Backus-dyrkare — en dyrkan, som jag — jag vill ingalunda förneka detta — ännu på gamla dagar icke *alldeles* öfvergifvit.

Om detta eller något annat — i synnerhet under min mannaålder — var orsaken till att jag af försäljare här på orten, hvarken för penningar eller för intet gerna fick medel, med hvilket den nämnde guden kunde af mig dyrkas, vet jag icke, men faktum är, att jag endast med begagnande af små fintliga busbehofsosanningar endast någongång lyckades få fatt på de eftertraktade "våtvarorna". — För att emellertid visa huru uppfinningsrik jag kunnat vara för att jemväl härutinnan vinna målet, tager jag mig friheten berätta en af mina oräkneliga episoder ur mitt lif, hvilken inträffade i midten af 60-talet — vid den tid då jag nyss kommit hit till Näset. Fattigdomen förföljde mig då som mest och i följd deraf gick jag en lördagsmorgon — (för att jag skulle kunna besöka kyrkan dagen derpå, jag är nemligen en flitig kyrkobesökare) — ut till ett par af mina vänner bland "öfverklassen", för att få mig en lämplig söndagshabit. Jag vände mig i sådant afseende först till min gamle, hjelpsamme vän, då varande förvaltaren P. O—n, som lemnade mig en ny, fin hatt och dito pantalonger samt väst. Derpå gick jag till den hjertegode, numera aflidne possessionaten C. H—g, der jag fick en ny rock. Sålunda fullt fin och ovanligt uppsnyggad passerade jag en handelsbod — der jag visste att vin fanns till salu, men lika väl hade mig bekant, att jag icke kunde förmå handelsmannen att deraf åt mig lemna något — då emellan mig och min mage uppstod enahanda samtal som emellan Jeppe på berget och hans mage. — För mig gick det som för honom; magen fick öfvertaget. — Men det var sannerligen vida svårare

för mig än för Jeppe att tillfredsställa magens önskningar, ty för honom hjelpte penningar, men för mig halp hvarken guld eller silfver. Jag fick emellertid en idé och den fullföljde jag.

Jag gick in i handelsboden — der för tillfället handelsmannens fru expedierade innevarande kunder — och ställde mig i en vrå — tyst och sluten. Efter en stund fick frun syn på mig, då hon genast fäste sin uppmärksamhet vid min nya, fina klädsel och om möjligt ännu mera vid min ovanliga tystlåtenhet, hvarför hon frågade:

"Hur kommer det sig att "Pålle" är så fin i dag och ändock ser så sorgsen ut?

Jag svarade:

"Har icke frun hört hvad som händt — min gumma dog i morgse klockan 5 och jag är i anledning deraf här för att få något, hvarmed jag kan pläga dem, som skola i dag biträda mig. Kaffe kan jag ej koka — ville icke frun hjelpa mig till en flaska vin?"

"Jo, under sådana omständigheter gör jag detta gerna", blef hennes svar, och jag fick vinbuteljen, skyndade hem och lät mig dess innehåll väl smaka, Men på det att handelsfrun icke allt för länge skulle sätta tro till min nödlögn, skickade jag omedelbart min hustru — som befann sig i högönsklig välmåga — men utan att hon fick minsta del af mitt berörda upptåg — till samma handelsbod — dit hon kom så hastigt, att frun icke gått derifrån — för att köpa några skorpor. Då frun fick se min hustru trodde hon att hon såg spöken midt på ljusa dagen, men kom dock snart underfund med att hon varit utsatt för ett af "Pålles" vanliga småspratt.

Jag vill ingalunda försvara och rekommendera dylika, mina upptåg, men för den, som känner mig och dessutom vet huru man ibland ändå kan hitta på för att få sina små behof tillfredsställda, förlåter nog mig och dömer kanske icke så hårdt mina många snedsprång.

Osanningens fula språk har jag dock i allmänhet skytt som för pesten, så att *här* relaterade, af mig använda mindre nödlögner hafva ytterst sällan blifvit af mig tillgripna — och endast då alla andra fullt lofvärda medel befunnits icke tillfyllestgörande för vinnande af det dermed afsedda målet.

* * *

Utan att egentligen hafva egnat mig åt advokatens yrke, ha mina stora medfödda anlag likväl gifvit anledning till att mången som kommit i nöd och för att skaffa sig rätt och rättvisa, sett sig tvingade att vända sig till lagens handhafvare — ej så få gånger bedt mig om råd och upplysningar, dem jag också alltid med beredvillighet lemnat och särskildt i kärleksfrågor har jag mången gång varit rådfrågad.

Genom mitt specielt taktfulla uppträdande och genom mitt medfödda goda sätt att vara (min bild å första sidan är ett ojäfvigt vittne för detta mitt påstående) har jag haft en säregen tur att befrämja hjonelags byggande, knappt en enda gång har det misslyckats mig att åt den giftaslystne vinna den hand, hvars egare han älskat och önskat få leda i brudstol. — Det har mången gång förefallit mer än mörkt och oöfverstigliga hinder hafva, menskligt att döma, rest sig mot de föreslagna giftermålsplanerna, men genom min outsägligt skickliga ledning af kärlekssaker, har resultatet ständigt blifvit det åsyftade.

Jag nekar ej till, att jag härigenom, äfven mången gång i någon mån gagnat min egen fördel, ity att jag, då den tillämnade kontrahenten varit förmögen, af den, som påkallat min hjelp, betingat mig ett relativt till förhållandena litet "bönemansarvode", hvilket också alltid beredvilligt och med glädje erlagts, utom i ett enda fall, då jag nödgats draga min klient inför rätta, för att i detta hänseende utfå min rätt.

Jag vill här intaga stämningen i detta mål, för att läsaren skall få om ock en svag föreställning om den otroliga räckvidden af min stora förmåga såsom kärleksmäklare och med hvilken oerhörd otacksamhet ett kärleksfullt arbete kan belönas af somliga individer här i lifvet.

Stämningen har denna lydelse:

Wördsam stämningsansökan:

Ehuru jag känner det mer än smärtsamt att nödgas åter draga min intimaste vän inför domstol och sålunda bibringa honom nödiga rättsbegrepp för att han skall kunna förmås att visa sig som en gentleman emot mig, måste jag likväl taga ett sådant steg, dels tillfölje och isynnerhet af min iråkade fattigdom, dels ock i någon mån af kärlek till min motpart, hvilken jag sålunda tror mig kunna föra in på rättvisans väg.

Saken är den, att min vederpart, hemmansegaren *Augustin Pettersson* i Backås, för några år sedan blef enkeman — hans hustru, som han så innerligt afhållit, afled och han stod der ensam och öfvergifven med tre minderåriga barn, försänkt i djup sorg, som gränsade snart sagdt till förtviflan. — I denna sin sorgliga belägenhet vände han sig till mig — hans gamle och trofaste vän — för erhållande af tröst och råd.

Inseende att enda hjelpen var för honom att han skulle få sig en ny hustru, som åtminstone i någon mån komme att ersätta den han förlorat, föreslog jag honom, att han skulle fria till Brita Söderholm i Krånge; hon var visserligen då 45 år gammal, men hvad hon förlorat i ungdom och skönhet, hade hon vunnit i qvinligt behag, huslighet och erfarenhet och dessutom komme hon att i huset medföra icke mindre än omkring 40,000 kronor, hvilka icke heller voro att förakta. Pettersson, hvilken aldrig visat sig svag för guldet, men så mycket mera för den husliga trefnaden, insåg mer än väl, att mitt förslag var godt, men att realisera detsamma ansåg han omöjligt.

Britas fader — en man af gamla stammen — såg helst att han fick behålla sin äldsta dotter hos sig, isynnerhet som hon redan då i morsarf egde cirka 15,000 kronor, hvilka gubben Söderholm innehade, men högst ogerna ville utlemna. Jag var emellertid af motsatt mening och ansåg förty det icke alls omöjligt, att bringa gubben till förnuft, om icke på annat sätt, så genom en rättegång. Blott flickan ville, så ansåg jag saken vunnen, om man icke skydde kostnader och besvär. — Pettersson gick vid denna tid dagligen hos mig och derunder uppgjordes fälttågsplanen.

Han förband sig, att om jag stode honom bi och i allt förblef hans rådgifvare, skulle han till mig, så snart han med Brita fått knyta Hymens band och denna förening blifvit lagligen bekräftad, utbetala femhundra kronor såsom ersättning för alla mina råd, mödor och besvär i denna högst invecklade kärleksaffär.

Ehuru jag ansåg det utfästade beloppet, 500 kronor, väl ringa i förhållande till den stora vinst, Pettersson skulle komma att erhålla och det besvär och obehag, som mig derigenom skulle åsamkas, ingick jag, för den goda sakens skull, dock på Petterssons förslag.

En vacker sommarafton beslöts att Pettersson skulle göra Brita sin kur och af sådan anledning begåfvo vi oss dit, — tagande den idylliska landsvägen, som leder från Näset till Krånge.

Själfva naturen kom oss härvid till hjelp. Då solen dalade och kastade sina skimrande strålar öfver liten insjö och löfklädd kulle och då småfåglar blandade sina högstämda drillar med vårt barnsliga joller om kärlek, är det förlåtligt om Pettersson, för några ögonblick åtminstone, glömde sin djupa sorg och saknad efter sin forna hustru och kände sig kär, så att säga upp öfver öronen, helst som jag alltid förstod att vid lägliga tillfällen — då naturen som mest kom mig till hjelp — erinra min käre vän om det ljufva möte, som förestod.

I dessa kärleksdrömmar fortsatte vi, gående den half mil långa vägen och snart stodo vi vid målet — midnattstimman var då redan inne — och den kom oss väl till pass, för att icke blifva observerade af den onådige vaktaren — flickans fader.

Jag ställde Pettersson bakom badstu-knuten och gick sjelf fram till det fönster, innanför, hvilket Britas jungfrubädd blifvit redd och knackade sakta på rutan. — Flickan, som vaknade och igenkände mig — hennes ständige välgörare — öppnade dörren och jag inträdde till henne samt utan omsvep förklarade afsigten med mitt sena besök.

Hon beviljade min anhållan att Pettersson skulle då få ett samtal med henne, oaktadt den sena aftontimmen.

Härom underrättade jag genast Pettersson, der han fortfarande i sin ångest stod bak' knuten. — Jag behöfde ingalunda gifva honom tillsägelsen mer än en gång, förrän han lik en blixt, kilade in i Britas bur.

Detta var det första kärleksmötet dem emellan och redan då blef beslutat, att de skulle förenas i äktenskap. Men huru gubben Söderholms samtycke skulle kunna erhållas, derom voro båda mycket rådvilla. Eniga blefvo de likväl snart om att lägga sina bekymmer i Pålle Ålunds händer. Han skulle med sin mångsidiga erfarenhet nog veta att föra allt till en lycklig utgång — så var deras orubbliga tro.

Ett par dagar derefter besökte jag min gamle vän, gubben Söderholm, för hvilken jag framlade hela saken och tillrådde honom att utan omsvep gifva sitt samtycke till den sålunda be-

slutade föreningen. Men han var obeveklig. Han nekade lysning, — ställde borgen hos Konungens Befallningshafvande, stämde till Häradsrätten och påstod att Brita var — tokig. Nu kräfdes all min talang och förmåga. Jag lät hos läkare undersöka Britas sinnesbeskaffenhet och fick ett — någorlunda betyg.

Så började rättegången inför domstol, der både Pettersson och Brita ställdes på svarandesidan, sedan de af mig fått en grundlig edukation. — Jag biträdde visserligen icke personligen inför sjelfva domstolen, men — lik en skicklig fältherre — ledde jag på lämpligt afstånd saken till en lycklig seger.

Gubben Söderholm förlorade rättegången, ehuru han för dess utförande använde ingen mindre än ortens envise kronolänsman. Pettersson och Brita förklaras berättigade träda i brudstol, när som helst och låta sina behag stråla i dess högsta potens — inför sin slägt och sina vänner.

Man skulle frestas tro, att saken nu nått sitt slut, då Söderholms bifall genom Häradsrättens utslag var gifvet, men nej, ännu återstod för mig att undanrödja ett nytt hinder, som uppstått hardt förrän utslaget meddelades.

Under rättegången hade Pettersson — märk väl emot mitt råd — tagit sig det orådet före att enlevera, dock utan förening med ringaste våld, sin tillkommande brud. — De älskande kommo nämligen öfverens om att Brita en kväll skulle i sällskap med sin älskare lemna fädernehuset och inflytta i sin fästmans boning. Detta var i dubbel mening en oklok handling, som sålunda blef begången, och jag satte mig, såsom nämdt är, deremot.

Såsom jag befarat kommo följderna icke att uteblifva. — Då samtycket genom Häradsrättens utslag vunnits, hade ungmön ändrat sig. Hon ville icke sammanvigas med en person, som hon i så lång tid dagligen umgåtts med.

Då kom Pettersson åter till mig och enträget bad om min hjelp och mina råd. Kunde jag då hjelpa honom, skulle han skjutsa qvastar åt mig, så länge jag gjorde en enda qvast — qvastmakeri är nämligen mitt yrke — och detta skulle han göra för intet.

Vi följdes — Pettersson och jag — till Petterssons hem, der jag började med att förhålla Brita nödvändigheten af, att genast återvända till fadershemmet. Hon borde väl inse, att det

vore orätt och olagligt att uppehålla sig hos sin fästman före vigseln. — Hon ville visserligen icke bestrida riktigheten, af hvad jag påstått, men hon ville lika litet återvända till Krånge, utan då långt hellre genast gifta sig med Pettersson, som omedelbart derpå tillställde ett lysande brölopp; och i glädjen gaf han den prestman, som sammanvigde det älskande paret, — 50 öre för hans besvär.

Det dröjde förty icke många dagar förrän Pettersson och Brita erhållit kyrkans välsignelse och insegel på sina äktenskapslöften — hvarjemte Pettersson fått hemgiften — 15,000 kronor — så att säga på köpet, men sedan dess har Pettersson allt hitintills glömt ej allenast att åt mig skjutsa mina qvastlass, utan äfven att till mig utgifva mitt arvode, 500 kronor, och detta oaktadt han numera jemväl erhållit sin hustrus fadersarf, 25,000 kronor.

Detta belopp — 500 kronor — kan för den oinvigde tyckas nog högt, men sedan jag nu i någon mån utvecklat käromålet och — såsom jag tror — klart påvisat, hvilket riktigt och afgörande inlägg jag åstadkommit i och för Petterssons lyckliggörande samt huru otroligt stort besvär jag haft och huru många fjät jag fått tillryggalägga, samt huru jag fått använda all min andliga kraft och stora energi, för att kunna utföra ett sådant stordåd — ingen i hela församlingen kunde nämligen tro, att jag skulle lyckas nedbryta Söderholms allmänt fruktade motvilja emot äktenskapet — så hoppas jag att Häradsrätten skall finna beloppet hellre för litet än för stort.

Ja, jag är så sangvinisk i mina förhoppningar, att jag tager för gifvet, att Pettersson, då han genomläst denna stämningsfulla stämning och blifvit återförd till de gamla, ljufva stunderna, som han i mitt sällskap under giljarefärderna i forna tider haft i Krånge, icke längre skall kunna glömma sin skyldighet att till mig utgifva sin hedersskuld.

I afvaktan på denna Petterssons förändrade sinnesstämning, vågar jag dock anhålla om laga kallelse och stämning till nästa ting i Ljustorps tingslag å bemälde Pettersson för att genmäla mig i påstående, det måtte han åläggas att till mig utgifva ofvanberörde befopp, femhundra (500) kronor, jemte ränta derå och alla med denna rättegång förenade kostnader.

Får jag detta utan invändning, så skall jag afstå de utlofvade skjutsarne för qvastlassen samt söka glömma den gräsliga otacksamhet, som Pettersson sålunda mig visat. Förbehållande jag mig rätt att få inför domstol närmare utveckla, hvad jag här endast antydningsvis kunnat omnämna.

På det att Petterson skall undgå frestelsen att göra den mindre vackra invändningen, att mitt kraf skall vara preskriberadt och han på den grund undgå betalningsskyldighet, vill jag redan nu erinra honom om att jag, för många år sedan, låtit genom notarius publicus, länsman Hägglund, kräfva honom på den omstämda fordringen.

Näset den 5 Aug. 1895.

Paulus Ålund.

Denna rättegång pågår fortfarande vid Ljustorps Häradsrätt, inför hvilken jag redan förebragt — och vidare kommer att förebringa så kraftig och bindande bevisning, att Pettersson icke kan undgå att till mig utbetala de 500 kronorna, — skjutsarne för qvastlassen, kommer jag sannolikt deremot icke att utkräfva — fast nog är han skyldig att jemväl utgöra dessa också, ty jag tillverkar ännu många lass qvastar årligen.

Men mitt goda hjerta kan aldrig förneka sig — och just derför slipper vännen Augustin qvastskjutsarne.

Tänk om han vore begåfvad med lika godt hjerta som jag, nog vet jag, hvad han då gjorde — jo, han behölle Brita för sig allena och lemnade mig — om icke *hela* hemgiften — så åtminstone halfva dess belopp, ty utan min hjelp vet han på sitt samvete, att han den dag som i dag är varit fri från både penningarne och den älskvärda ungmön.

Betänk detta min käre, gode vän Augustin, och jag tycker att äfven du skall bli vek om hjertat och icke vidare fästa dig vid en lumpen penningesumma, då du väl vet, att jag är mer än berättigad till erhållande af den omstämda godtgörelsen och att ingen numera — tack vare mig — kan göra anspråk på din fagra brud.

Vi hafva jemväl en annan rättegång, som nu pågår här vid domstol, angående en ko, och den skall gå till kungs — icke kon, ty den har "den gode vännen" ätit upp — men rätte-

gången. Si gumman min föder upp vackra kor och jag har en gång varit dum nog att låna bort en sådan grann ko åt min "gode vän", och då jag skulle få den åter så var den uppäten — af honom. — Hu' så styggt, icke för mig så mycket, men för kon.

Jag är fattig, Augustin är rik.

Jag är ovanligt gästfri och gifmild. Han lutar något mera åt motsatsen.

Jag har ett riktigt godt hufvud. Hans höjer sig just ej fullt öfver medelmåttan.

Dessa äro våra olikheter.

Båda hålla vi styft på den husliga trefnaden.

Båda äro vi mycket svaga för det täcka könet — kanske jag dock mera än han.

Båda åtnjuta vi ett fördelaktigt yttre, dock har jag jemväl härutinnan något öfvertag.

Båda hålla vi oss alltid snygga, och för öfrigt se vi bägge ut som riktiga gentlemän — jag likväl något bättre än han.

Båda äro vi skämtsamma och humoristiska — hvar på vårt vis.

Sällan har någon af oss saknat det sanna modet. — Han såg dock något blygsam ut då jag ställde honom "bak badstuknuten"; och derjemte äro vi jemnåriga.

Dessa äro våra likheter.

Om det nu var olikheterna eller likheterna som gjorde det, vet jag icke, men faktum är, att vi allt ifrån vår tidigaste barndom varit goda vänner, han och jag, och denna vänskap fortfar ännu från min sida, men på sista tiden har jag tyckt mig förmärka en liten smula förändring från hans. Kan stämningen månne hafva åstadkommit denna tråkiga förändring?

Detta var ingalunda min mening — nej långt derifrån. Jag ville endast medelst stämningen *söka* efter och pigga upp hans goda hjerta.

Märkvärdigt ändå, att man så ofta i bland kan bli missförstådd.

Mitt lynne har ständigt varit det mäst brilljanta, till och med i sommar, då räntan gick ned så förskräckligt att andra kapitalister sågo ut som om de hux flux blifvit ruinerade, kunde jag hålla

mig rätt glad ändå. Är detta icke ganska märkvärdigt, synnerligast som jag under tiden icke kom i tillfälle att diskontera ett enda aldrig så litet papper. Si jag diskonterar icke — af princip. Man kommer derigenom så lätt ut med sitt namn.

* * *

Skulle händelsevis någon af mina ärade läsare eller läsarinnor vara — eller blifva i behof af större eller mindre biträde i och för anskaffande af lämpliga äktenskapskandidater eller för att lyckligen "klara" en till äfventyrs uppkommen "fnurra" på kärlekstråden, eller för att i godo eller med lagens starka arm förmå envisa föräldrar och målsmän att gifva eller lemna sitt samtycke, så vänd Eder till mig.

Jag åberopar endast min långa praktik och de otroligt lyckliga resultat jag åstadkommit och är förvissad om att I skolen finna att jag är i denna del af min verksamhet, lika som i många andra, hittills oupphunnen.

Äfven der den äktenskapslystne icke sjelf utkorat något visst föremål för sin kärlek, har min hjelp mången gång varit påkallad och jag kan försäkra, att jag utan undantag alltid lyckats att anskaffa en lämplig fästman eller fästmö, och har det ömsesidiga tycket emellan de tillämnade kontrahenterna genast uppstått och alla äktenskap, till hvilka jag medverkat, hafva blifvit lyckliga.

Mången gång — då mitt biträde påkallats af en enkling eller enka — har sorgen och saknaden efter den bortgångna blifvit betydligt häfd, emedan det icke så sällan lyckats mig att redan om några få dagar åt den sörjande förvärfva ny fästmö eller fästman.

Absolut tystlåtenhet utlofvas!

* * *

Jag förmodar att mången af mina ärade läsare och läsarinnor skola anse mig behandla äktenskapet allt för realistiskt, men detta är ingalunda fallet. Jag anser tvärtom äktenskapet så alldeles nödvändigt för menniskans ideella lif, att jag tror att

flertalet af dem, som under hela sitt lif — antingen frivilligt eller dertill nödd och tvungen — måste gå utan äktenskapligt stöd vid sin sida, har gjort oersättliga förluster icke allenast i fysiskt utan äfven i ännu högre grad i andligt hänseende.

Mitt råd är derför: giften Eder; icke för att jag derigenom får större praktik, utan på det I alla skolen få njuta ett angenämt och fröjdefullt lif.

* * *

Mycket mera kunde nog skrifvas om mitt offentliga och enskilda lif, men det sagda kan vara nog för denna gång.

Jag vill ingalunda förtaga pressens män möjligheten af att i den nekrolog, som vid mitt dödliga frånfälle otvifvelaktigt kommer att om mig skrifvas, framkomma med många andra dittills otryckta både allvarliga och humoristiska episoder ur mitt vexlingsrika lif. — Ett vill jag dock tillägga:

Vid de prestval, som hållits inom Ljustorps pastorat — sedan jag hit inflyttat — har jag haft ett icke ringa inflytande, liksom i kyrkliga och kommunala frågor för öfrigt. Församlingsborna — af hvilka knappt någon enda icke känner gamle Pålle ha, genom en sammanhängande kedja vunna erfarenhets-rön, funnit mina insigter jemväl derutinnan vara af högst sällsynt beskaffenhet; och i följd deraf har jag alltid blifvit rådfrågad isynnerhet vid förestående prestval och mina dervid uttalade åsigter och meddelade råd hafva ständigt blifvit gillade och följda.

Dessa mina uppgifter kunna nog, för dem, som icke känna mig — jag medgifver det gerna — förefalla en liten smula öfverdrifna, men alla, som ega förmånen af att känna mig, veta mer än väl, att jag strängt hållit mig till sanningen, hvars råmärken jag i allmänhet endast vid trängande behof öfverskrider.

Jag har alltid gifvit hin i politiken, och orsaken dertill har varit — icke bristande intresse — utan den, att min ärade samtid icke mäktat uppfatta mina åsigter i detta hänseende — och derför tiger jag med dem jemväl här. — Så mycket kan jag dock säga, att jag allt ifrån min tidigaste barndom varit rädd för ryssen som för "Busen", hvadan jag är en riktig rysshatare; och då Norsken icke synes vilja sluta sin med omotiverade uppkäftighet tycker jag icke synnerligt mycket om honom heller.

Landtmannapartister, folkpartister, socialister och radikale, högermän, venstermän och moderate, protektionister eller frihandlare kan jag icke förlika mig med, ehuru — uppriktigt sagdt — jag icke ännu gjort mig egentlig reda för deras program — om de verkligen ha något sådant. — Men "Vilden" tilltalar mig synnerligt mycket, så att då jag — och detta kan väl i all rimlighetens namn icke nu dröja synnerligt länge — kommer in i riksdagen — i första kammaren förstås, i den andra kan det icke blifva tal om för personer af min kaliber — så blir jag nog en riktig "Vilde". — Men I skolen få se att det icke lyckas för mig att komma in i första kammaren — och att få ta' en dust med Klinckowström och andra mina jemlikar — bara derför att Fidiekomisset, som jag så säkert skulle få, ännu icke blifvit ledigt — egendomen som jag nu har är säkerligen icke åsatt fullt så högt taxeringsvärde som kräfves — och qvastmakeriaffären ger icke heller alldeles så stor behållning att jag på grund deraf kan väljas.

Der ha vi anledningen till att jag icke för länge se'n kommit i tillfälle att taga hand om ledningen af rikets angelägenheter — i stället för Boströmen, Baggå-herren, Hedin, Jonathan och de andre bönderna. Så förargligt — icke för mig — men så mycket mer för fosterlandet.

Men tänk om jag en vacker dag skulle bli valbar, huru skall det då gå för dem som nu styra och bråka?

Ja detta kunnen I nog lätt tänka Eder. — Jag säger det icke, ty olycksprofettior ligga icke för min röst.

Eder ödmjuke tjenare

Paulus Ålund.

SUNDSVALL 1897
SUNDSVALLS TIDNINGS AKTIEBOLAG.

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

e-böcker från ditt bibliotek av

eBooks on Demand

digitaliserad av

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden